

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) over haar reactie op de motie van de leden Agema (PVV) en Dijk (SP) over het afschaffen van de kilometerregistratie voor het Valysvervoer¹.

De fungerend-voorzitter van de commissie,
Agema

Adjunct-griffier van de commissie,
Heller

¹ Kamerstuk 24 170, nr. 307

Inhoudsopgave

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie**
- II. Reactie van de Minister**

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben teleurgesteld kennisgenomen van de reactie van de Minister op de aangenomen motie van de leden Agema en Dijk over het afschaffen van de kilometerbegrenzing (PKB) voor het Valysvervoer en hebben daarover enkele opmerkingen. Allereerst wijzen deze leden erop dat de aanhef bij een motie «gehoord de beraadslaging» betekenis heeft. De teleurstelling zit hem erin dat het lijkt alsof de Minister de beraadslaging met de vele argumenten niet betrokken heeft bij de brief. Deze leden geven aan nooit gezegd te hebben dat er sprake is van een papieren registratie, want dat is niet zo. Genoemde leden vragen daarom nogmaals aan de Minister de aangenomen motie uit te voeren. De ergernis van de leden van de PVV-fractie gaat over het feit dát mensen met een beperking moeten registreren waar en wanneer ze ergens naartoe gaan (maandelijks factuur) en mensen zonder beperking niet. Het streven naar een inclusieve samenleving moet ook gelden voor mensen met een beperking die gebruik maken van bovenregionaal Valysvervoer. De overheid heeft als doel de toegankelijkheid van het openbaar vervoer (ov) in 2040 op orde te hebben. Tot die tijd is een aanzienlijke groep mensen met een beperking aangewezen op Valysvervoer.

Er is een hoog en een laag kilometerbudget. Bij overschrijding van het aantal kilometers moet betrokkene zeven keer het treintarief (!) betalen. Dat vinden deze leden ongekend buitenproportioneel. Gelijkwaardigheid betekent dat de kilometerbegrenzing wordt afgeschaft en dat mensen die gebruik maken van het Valysvervoer te allen tijde het treintarief per kilometer betalen, net als mensen die niet zijn aangewezen op het Valysvervoer.

Deze leden ergeren zich aan het niet willen kijken naar de dekking binnen het Valysbudget door de Minister. Valysvervoer staat als kostenpost van 62 miljoen euro op de begroting van het Ministerie van VWS. Slechts een klein deel van de gebruikers geeft aan behoefte te hebben aan meer kilometers. Het systeem zorgt ook onder andere voor beslismedewerkers en dergelijke. Deze leden hebben eerder aangegeven daar voor de dekking naar te willen kijken. Hoeveel medewerkers zijn er minder nodig als de aanvraag- en beslismedewerkers en andere medewerkers wegvallen en wat scheelt dat?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de uitleg van de Minister over de kilometerregistratie. Zij lezen dat de kilometerregistratie in principe is geautomatiseerd en dat de gebruiker enkel één keer per maand een afschrift krijgt met de gebruikte ritten en de gedeclareerde kilometers. Indien een registratie afwijkt, dient

deze wel handmatig te worden gecontroleerd. Genoemde leden vragen de Minister wie er verantwoordelijk is voor deze controle en bijstelling. De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat de Minister stelt dat het loslaten of verhogen van de kilometergrens momenteel niet mogelijk is. Zij wijst daar twee knelpunten voor aan. De eerste is een financieel knelpunt, aangezien er geen middelen op de VWS-begroting staan gereserveerd voor een verhoging van de kilometergrens. De tweede is een gebrek aan chauffeurs en auto's. Voordat genoemde leden verder ingaan op die twee knelpunten, hebben de zij nog een vraag over de hoogte van die grens. Kan de Minister toelichten waar de kilometergrens op is gebaseerd? Wanneer mogen mensen zevenhonderd kilometer per jaar reizen en hoe is de Minister uitgekomen op een grens van zevenhonderd kilometer? Wanneer mogen mensen 2.350 kilometer per jaar reizen en hoe is de Minister uitgekomen om 2.350 kilometer per jaar? De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie zijn erg benieuwd naar het gebruik van Valys. Kan de Minister aangeven hoeveel kilometer de mensen in de lage en hoge kilometer groep gemiddeld gebruiken? Genoemde leden zijn vooral geïnteresseerd in de groep mensen voor wie het aantal kilometers mogelijk knelt. Kan de Minister aangeven hoeveel mensen nog maar honderd kilometer of minder overhouden, vijftig kilometer of minder overhouden en hoeveel mensen het aantal kilometers volledig opmaken?

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie wijzen de Minister erop dat zij Valys zien als aanvullend ov. Met andere woorden, als het openbaar vervoer niet voldoende toegankelijk is, dan komt men in aanmerking voor Valys. Valys is daarmee in veel gevallen een oplossing voor een probleem dat de overheid zelf heeft gecreëerd door onvoldoende rekening te houden met toegankelijkheid bij de aanbestedingen van het ov. Het is daardoor in de ogen van genoemde leden extra cru dat sommige mensen in de knel komen met het aantal kilometers. Het feit dat er nog steeds mensen zijn die het maximaal aantal kilometers gebruiken, zien de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie daarom vooral als een opdracht om het ov te verbeteren. Maar in de tussentijd is er wel een oplossing nodig voor de mensen die hun Valys-kilometers opmaken en voor wie het ov ook geen oplossing is. Als de Minister niet de kilometergrens wil verhogen, hoe gaat zij dan op korte termijn een oplossing vinden voor deze groep mensen, zoals artikel 20 van het VN-verdrag de Minister ook opdraagt? Met betrekking tot het VN-verdrag wijzen de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie de Minister erop dat daar het volgende in artikel 20 staat: «De Staten die Partij zijn nemen alle effectieve maatregelen om ... de persoonlijke mobiliteit van personen met een handicap te faciliteren op de wijze en op het tijdstip van hun keuze en tegen een betaalbare prijs». Hieruit kan toch alleen maar worden geconcludeerd dat het verdrag wordt overschreden op het moment dat mensen hun maximale aantal kilometers hebben opgebruikt? Zo niet, kan de Minister toelichten waarom er wel een maximaal aantal kilometers reizen geldt met aanvullend openbaar vervoer voor mensen met een beperking en niet voor mensen die zonder beperking met het ov reizen?

De Minister stelt ook, zo lezen de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie in de brief, dat er een tekort is aan chauffeurs. De leden van genoemde fractie krijgen signalen dat het tekort aan personeel nu ook al tot problemen leidt. Zo moeten mensen nu nog eerder boeken en kunnen sommige reizen niet worden gemaakt. Kan de Minister aangeven hoe vaak reizen niet kunnen worden gemaakt? Kan de Minister aangeven of, en zo ja welke, tijdelijke maatregelen er zijn genomen nu er een tekort is aan chauffeurs? En kan de Minister aangeven welke stappen er worden genomen om het niveau van Valysvervoer zo snel mogelijk weer op peil te brengen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de stukken betreffende de reactie op de motie van de leden Agema en Dijk over het afschaffen van de kilometerregistratie voor het Valysvervoer. Zij hebben hierover geen verdere vragen of opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie

De leden van de NSC-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de reactie en hebben de volgende vragen aan de Minister.

De leden van de NSC-fractie vragen de Minister hoeveel mensen er gebruik maken van Valysvervoer.

Zij vragen haar tevens of het volledige budget voor Valysvervoer wordt opgemaakt. Mocht niet het hele budget worden opgemaakt, welk bedrag wordt dan niet opgemaakt?

De leden van de NSC-fractie vragen de Minister verder voor hoeveel mensen het budget voor Valysvervoer niet toereikend is. Op welke manier worden ervaringen van gebruikers van Valysvervoer gemonitord?

Genoemde leden constateren dat er op dit moment «tijdelijke maatregelen» zijn, zodat een gebruiker van Valysvervoer soms enkele dagen van tevoren een afspraak moet maken in plaats van een uur van tevoren.

Welke acties onderneemt de Minister, zodat Valysvervoer weer betrouwbaar is en gebruikers kort van tevoren een afspraak kunnen maken?

Tenslotte vragen de leden van de NSC-fractie de Minister of de kwaliteit en betrouwbaarheid van de ritten worden meegenomen in de volgende aanbesteding?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief over de genoemde motie. Het moet voor mensen met een handicap mogelijk zijn zich op een goede en snelle manier te verplaatsen. Daarom hebben deze leden nog enkele vragen. In hoeverre heeft de Minister onderzoek gedaan naar de beleving van de gebruikers van het Valysvervoer en wat waren daar de bevindingen van? Heeft de Minister in beeld hoeveel mensen boven het gestelde aantal kilometers uitkomt en in hoeverre mensen daardoor gehinderd worden in hun verplaatsingen? Zo nee, is zij bereid om daar onderzoek naar te doen, zo vragen de leden van de D66-fractie haar.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben de brief ontvangen waarin de reactie van de Minister op de motie van de leden Agema en Dijk wordt besproken. Deze motie heeft als doel om de kilometerregistratie voor het Valysvervoer af te schaffen. Zij hebben nog enkele vragen voor de Minister.

In de brief lezen de leden van de BBB-fractie dat de Minister van mening is dat zij uitvoering heeft gegeven aan de motie. De leden van de BBB-fractie merken echter op dat de motie juist vraagt om het afschaffen van de hele kilometerregistratie voor het Valysvervoer.

De Minister legt vervolgens uit dat het afschaffen van de registratie en administratie betekent dat het Valysvervoer een open-einde-regeling wordt. De Minister geeft aan dat het niet mogelijk is om precies te berekenen wat dit zou kosten, maar zij verwacht dat dit minimaal enkele tientallen miljoenen euro's zal bedragen. Zoals de Minister aangeeft, kosten honderd extra kilometers al ruim vier miljoen euro.

Tot slot, genoemde leden zijn benieuwd of de Minister toch kan laten zien wat de kosten zouden zijn als alle pashouders een ongelimiteerd aantal kilometers zouden kunnen reizen, rekeninghoudend met de huidige vraag naar Valysvervoer.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de reactie van de Minister op de motie van de leden Agema en Dijk die verzoekt om de kilometerregistratie voor het Valysvervoer af te schaffen. Genoemde leden zijn verbaasd over hoe de Minister deze motie geïnterpreteerd heeft en daardoor als voldaan wordt beschouwd. In de context van het debat is namelijk naar voren gekomen dat het onrechtvaardig is dat mensen met een beperking die afhankelijk zijn van bovenregionaal openbaar vervoer (Valys) vanaf een bepaald aantal kilometers geconfronteerd worden met een exorbitant hoog bedrag per kilometer, wat reizen voor deze groep mensen onbetaalbaar maakt. Deze mensen die al te maken hebben met verminderde bewegingsvrijheid worden dus door het handhaven van het kilometerbudget extra beperkt. Deze motie had daarom als doel om een einde te maken aan het kilometerbudget waardoor pashouders bij gebruik van Valys niet meer geconfronteerd zouden worden met het commercieel tarief en alleen nog het lage tarief per kilometer zouden betalen voor hun reizen met Valysvervoer. Genoemde leden zijn dus van mening dat de Minister deze motie niet als voldaan kan beschouwen. Hoe gaat de Minister deze motie alsnog uitvoeren?

Slechts een beperkte groep maakt gebruik van Valys en het is nog maar de vraag of deze groep massaal vele kilometers meer zullen reizen als er een einde komt aan de kilometerregistratie. Dit is echter wel het beeld dat de Minister in haar reactie schetst. Genoemde leden vragen of de Minister dit scenario kan onderbouwen. Tot slot willen genoemde leden er ook nog op wijzen dat het VN-Verdrag Handicap geldt in Nederland en dat het daaraan gekoppelde programma Onbeperkt Meedoen als doel heeft om voor mensen met een beperking merkbaar minder drempels op te werpen. Is de Minister het met genoemde leden eens dat een kilometerbudget een drempel vormt voor mensen met een beperking om zich te verplaatsen en dat een correcte uitvoering van deze motie deze onnodige drempel kan wegnemen?

II. Reactie van de Minister